

Leto VIII.

V Ljubljani, 21. septembra 1912.

Štev. 9.

PIERRE LOTI:

Življenje dveh mačk.

(Za mojega sina, kadar bo znal čitati.)

VII.

(Dalje.)

Ko je bila pogodba prijateljstva podpisana med to živaljo in med mano, sem se začel vznemirjati radi njene prihodnosti. Kaj naj napravim z njo? Ali naj jo odpeljem v Francijo toliko tisoč milj daleč in preko tolikih težav? Seveda, moj dom bi bil zanjo nepričakovano zavetišče, kjer bi se kratki tajnostni sen njenega mačjega življenja lahko končal z večjim mirom in manjšim trpljenjem. Toda nisem si mogel prav predstavljati, da bi ta revna Kitajka s svojim beraškim kožuhom mogla biti pri isti mizi z našo krasno Belo Muco, ki je bila tako ljubosumna in ki bi se gotovo spustila vanjo z indignacijo, kakor hitro bi jo ugledala... Ne, to ni bilo mogoče.

Na drugi strani spet je pa le nisem mogel zapustiti, če se ustavimo kje pri prijateljih, ki bi se seznanil z njimi slučajno: napravil bi bil to morda, če bi bila močna in lepa, toda to malo nebolgljenče s človeškimi očmi me je priklenilo nase z globokim sočutjem.

VIII.

Najina zaupnost, ki je prihajala iz najine osamelosti, je postajala dan na dan trdnejša. Tedni in meseci so minevali, pri čemur se je neprestano menjaval zunanji svet, toda v tem temnem

Vsaka gospodinja, ki hoče 'Slovensko Gospodinjjo' zastonj, naj pošlje svoj naslov Kolinski tovarni v Ljubljani.

kotu ladje, kjer se je bila živalica nastanila, je vse ostalo neizpremenjeno. Krog nas mōž, ki se vozimo po morju, vejejo vedno sveži vetrovi, vedno živimo v prostem zraku, stoječ po noči na straži pod zvezdnatim nebom, — in vedno potujemo v daljne tuje dežele. Ona pa ni vedela nič o neizmernem svetu, kjer se je premikala njena ječa, nič o svojih bližnjih, niti o solncu, niti o zelenju, niti o senci. Nikoli ni šla ven in je živela tu zaprta v tej mali kajbici; semtertja je postal ta kraj prav ledeno mrzel, če je močan veter odprl okno in prepihal vse kote; največkrat je pa bilo tu kakor v parni kopeli, temno in soparno kakor v budističnem svetišču, kjer so gorele kitajske dišave pred starimi maliki. Za tovariše svojih sanj je imela lesene ali bronaste nestvore, razobešene po stenah, ki so se smejali z zlobnim smehom; sredi skupaj znešenih svetih stvari svoje domovine, ugrabljenih pri plenjenju, je životarila brez zraka, med svilenimi zavesami, ki jih je kaj rada trgala s svojimi malimi nemirnimi in nervoznimi tačicami.

Kakor hitro sem vstopil v svojo sobo, se je takoj prikazala in zamijavkala komaj slišno od veselja in lezla kakor škrateljček izza kake zavesе ali s kake police ali iz kakšne škatlje. Če sem se slučajno vsedel, da bi pisal, se je, prav priliznjeno in nežno proseč za zaščito in božanje, počasi posadila na moja kolena in z očmi sledila premikanje mojega peresa in včasih je celo nenadno zamahnila s taco in izbrisala vrste, s katerimi se ni strinjala.

Močni sunki, ki jih je ladja dobivala ob slabem vremenu in pa grom naših topov so jo vedno spravili v nevaren strah: v takih trenutkih je skakala po stenah, letala okoli nekaj sekund kakor brez uma, potem pa se je ustavila vsa zasopla in se stisnila v kakšen kot s preplašenim in žalostnim pogledom.

Njena samostanska mladost je imela na sebi nekaj bolehnega in čudnega, kar se je kazalo vedno bolj. Vendar je pa tek imela še vseeno dober in pravilno je dobivala svojo hrano, vseeno pa je bila nenavadno suha, gobček dolg, ušesa pa so ji stala od glave proč kakor pri netopirju. Njene velike rumene oči so vedno iskale mojih z izrazom boječe nežnosti — ali pa morda tesnobnega vprašanja o vsem neznanem življenju, ki je bilo morda ravno tako vznemirjajoče in še bolj težko pojmljivo za njeno majhno inteligenco nego zame . . .

Bila je zelo radovedna na stvari, ki so se godile zunaj; vzlic temu, da si je bila iz nerazumljivih vzrokov vtepla v glavo, da

Zahtevajte Holinsko cikorijo!

ne prestopi niti praga mojih vrat, ni nikoli pozabila preiskati kar najbolj natanko vse nove predmete, ki so prihajali v najino skupno bivališče, ki so ji prinašali nejasne vtiske eksotičnih krajev, koder je plula naša ladja. Spominjam se, da se je naprimer v Indiji zanimala za šopek vonjavih orhidej tako, da je pozabila celo na zajutrek — bile so tako nekaj nenavadnega, posebno zánjo, ki svoj živ dan ni poznala niti vrtov niti gozdov, ki nikoli še ni videla cvetic drugače nego utrgane in umirajoče v mojih bronastih vazah.

Vzlic svojemu grdemu odrtemu kožuhu, zavoljo katerega je na prvi pogled bila podobna, kakor bi jo bil polil z vodo, je imela vendar v obrazu izraz redke plemenitosti, in najmanjše kretnje njenih zelo finih tačic so imele na sebi patricijsko gracijoznost. Zdela se mi je kakor kakšna kraljičina, ki so jo zle čaravnice bile obsodile, da mora deliti z menoj mojo osamelost, začarana v mačko in spomnil sem se na pravljico o materi velikega Džingiskana, ki mi jo je svoje dni v Carigradu dal prevajati star armenski duhovnik, moj učitelj turškega jezika:

Mlada princesinja Ulemalik-Kurekli je bila že pred svojim rojstvom obsojena, da umrje takoj, kakor hitro bi zagledala svetlobo dneva, zato je živela zaprta v temnem stolpu.

In vprašala je svoje družice iz spremstva:

— Povejte mi, ali je to tisto, čemur se pravi svet? Ali je še kak drug prostor in se ta-le stolp nahaja v nečem?

— Ne, princesinja, to-le ni svet: ta je zunaj in je mnogo večji. Potem so pa še stvari, ki se imenujejo zvezde, ki se imenujejo solnce in ki se imenujejo mesec.

— Oh! je odgovorila Ulemalik, naj umrjem, samo da jih vidim!

IX.

To je bilo konec zime, v prvih toplotnih dneh meseca marca, ko je Kitajska Muca vstopila v našo hišo na Francoskem.

Bela Muca, ki so se je moje oči za časa mojega vojnega pohoda na Kitajskem že odvadile, je ta čas še nosila svoj kraljevski kožuh iz zimskega časa in nikoli prej se mi ni zdela tako impozantna.

Kontrast je bil torej tem bolj uničujoč za ono drugo, s tistim ubogim kožuhom divjega kunca, ki je bil na nekaterih mestih odrt kakor bi ga bili obžrli molji.

Zelo sem bil v zadregi, ko se je moj sluga Silvester vrnil po njo na ladjo in vzdignil z napol hudomušnim izrazom pokrov košare, kamor jo je bil dejal, tako da je vsa zbrana domača hiša morala videti, kako je boječe lezla iz nje moja mala kitajska prijateljica . . .

Vtisk je bil zelo žalosten in spominjam se na globoko prepričanje, s katerim je teta Klara izrekla ta-le preprosti stavek: »O! prijatelj . . . ta je pa grda!«

Prav pošteno grda, v resnici. In kako, pod kakšno pretvezo, s kakšno formulo opravičbe naj jo predstavim Beli Muci? Ko si nisem mogel izmisliti ničesar, sem jo dal prenesti začasno v podstrešje, da bi ju od začetka oddaljil drugo od druge in pridobil časa za premišljevanje.

X

Prvo njuno srečanje je bilo v resnici nekaj groznega. Zgodilo se je popolnoma nepričakovano, par dni na to, v kuhinji (ki je mesto nepremagljive privlačnosti, kjer se mačke iste hiše, naj storimo kar hočemo, končno le snidejo). Hitro so me šli iskat in jaz sem pritekel: začul sem nečloveški krik; klopčič, kepa dlake in krempljev, sestojeca iz njunih malih zamotanih teles, se je valil in poskakoval, preobračal pri tem kozarce, krožnike, sklede in fina bela dlaka in siva dlaka zajče barve je frčala v majhnih kosmih okoli.

Treba je bilo energično poseči vmes in ju ločiti na ta način, da smo izlili na nju polno steklenico mrzle vode. — Bil sem ves zbeگان.

(Dalje prih.)

JAROSLAV VRCHLICKÝ

 pondeljek, 9. septembra, po noči se je iz malega češkega mesteca Domažlice po vsem svetu raznesla pretresljiva vest: Jaroslav Vrchlický — mrtev! Največjega češkega pesnika ni več! Žalostna vest ni prišla nepričakovano, saj je pokojni pesnik bolehal že več let, in ni bilo pričakovati ozdravljenja.

Jaroslav Vrchlický (to je njegovo pesniško ime, pravo ime je Emil Frida) je bil rojen l. 1853. Doštudiral je gimnazijo in uni-

Žahtevajte Holinsko cikorijo!

verzo. L. 1892 je bil imenovan za častnega doktorja češke univerze, eno leto na to pa za izrednega profesorja in l. 1898 za rednega profesorja na filozofični fakulteti češke univerze v Pragi.

Delo Vrchlickega je velikansko. Napisal je nad 120 del, poezij, spisov in gledaliških iger, ter prevel na češki jezik okoli 30 velikih del iz svetovne književnosti. Njegova dela sama zase že tvorijo veliko knjižnico. S svojimi deli je Vrchlický zanesel slavo češkega imena po vsem kulturnem svetu. V tujini je bil Vrchlický nekako predstavitelj vse češke literature.

V svojem življenju že je bil Vrchlický deležen velikih časti, kakoršne se izkazujejo samo res velikim možem. Bil je imenovan za častnega člana premnogih čeških in tujih učenih društev in korporacij. Poklican je bil tudi v gosposko zbornico, kjer je nastopil samo enkrat. Govoril je za splošno in enako volilno pravico.

Na Slovensko je Vrchlický prav rad zahajal. Posebno Bled se mu je zelo priljubil. L. 1905 se je udeležil kot zastopnik češke univerze odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani in je na spomenik položil venec. Takrat se je seznanil tudi z našim pesnikom Aškercem, s katerim je pozneje mnogo pismeno občeval. Iz Aškerčevih poezij je marsikaj prevel na češko. Zadnjikrat je bil Vrchlický na Slovenskem pred dobrim letom, ko je šel iskat zdravja v Opatijo.

V slovenskem jeziku imamo od Vrchlickega samo črtice »Barvaste črepinje«, v ljubljanskem deželnem gledališču pa se je pred enim letom igrala njegova veseloigra »Noč na Karlštejnu«; Slovenci torej velikega češkega pesnika iz njegovih del skoro ne poznamo. Vendar pa tudi mi s Čehi žalujemo ob njegovem svežem grobu, kajti vsaka žalost enega naših bratskih narodov je tudi naša žalost.

Jaroslavu Vrchlickemu, pesniku-velikanu, večna slava!

JOS. PREMK:

Iz cikla «Minka».

II.

Mimo si šla in si gledala v stran,
kot da je pozno zvečer,
ko za vogali izginjajo sence
in ni bojazni nikjer...

A dan je bil, solnce je zlate rože
pripenjalo na vrhove,
kot takrat, ko sva še upala vase
in sanjala majske dneve...

A vse je šlo in samo boleš
plaka, kot zapuščena nevesta...
ah, ljubica, misliš le kdaj,
da se združi najina cesta?...

Prvič v šolo!

N mešanimi čutili pošiljajo starši svojega otroka prvič v šolo. Novi vplivi in vtiski stopajo v življenje deteta, nič več niso starši edini vzgojitelji, njihovo vzgojo izpopolnjuje šola. Poleg avtoritete staršev nastopa za otroka nova avtoriteta: učitelj. Nekaj bolesteri resignaciji, odrekanju podobnega je v srcu staršev, ko prenehajo biti oni edini voditelji in učitelji otrokovi.

Neko nasprotje obstoji od nekda med šolo in domom. Starši si hočejo predvsem vzgojiti dobre otroke, šola pa napraviti iz njih dobre državljane. Torej že namen vzgoje je pri obeh različen; istotako vsebina in metoda (način), vzgoje. Starši vzgajajo »individualno« oziraje se na vse posebnosti otrokove, ki jih poznajo in pa »empirično« t. j. ne gledé na kake pedagogične nauke in na kak »sistem«, vodi jih spomin na ono, kar so sami kot otroci izkusili. Šola pa se mora držati gotovega sistema, po možnosti se sicer tudi učitelj ozira na individualnosti otrok, a to je le težko izvedljivo radi velikega števila učencev. Osebnost se mora v šoli umakniti, postavljene so ji ozke meje. Če je to prav ali ne, o tem bi se dalo sevé debatirati, a tako je, in s temi razmerami je treba računati. Trdni okvir »učnega načrta« oklepa vsa nagnenja in interese posameznikov. Tako dobi življenje v šoli nekaj uniformiranega, kar sicer lahko obžalujemo, kar ima pa tudi svojo dobro vzgojno stran, kajti tako se otroci navadijo na nujnosti socijalne skupnosti. Istotako različna kakor metoda je tudi vsebina domače in šolske vzgoje. Šola podaja v prvi vrsti znanje in vzgaja razum, dom pa vzgaja npravstveno, tvori značaj otrokov. Seveda ni stvar tako ekskluzivna. Tudi starši naj nikar otroka samo moralično ne učé, ampak naj razširjajo po svojih zmožnostih otrokovo duševno obzorje. Nasprotno pa hoče tudi šola poleg umstvene izobrazbe otroka moralično vzgajati, vplivati ugodno na razvoj njegovega značaja. Seveda ostane vseeno v glavnem ona navedena razlika med šolo in domom.

Starši, ki pošiljajo svojega otroka v šolo, naj bodo pripravljeni na te razlike v načinu in vsebini domače in šolske vzgoje in naj izkušajo razumeti, da je tudi ta drugačna vzgoja upravičena. Najpravičnejše bodo šolo sodili, če bodo smatrali njeno delo kot izpopolnitev domače vzgoje, istotako pa mora vpoštevati učitelj dobre domače vplive. V premnogih rodbinah, posebno na deželi in pri delavcih žalibog o kakšni domači vzgoji skoraj ni niti govora.

Zahtevajte Zvezdno cikorijo!

Tu mora vso težko nalogo prevzeti učitelj, a šola ne more nikdar popraviti, kar je zamudil dom. Nikdar ne more šola dati otroku tega, kar mu more nuditi (v ugodnih razmerah) dom, nasprotno pa tudi dom ne more popolnoma nadomestiti šole. Oboje je različno, oboje pa je enako potrebno. Skupno morata torej delati šola in dom.

Pametni starši bodo torej kmalu zatrli v sebi ono bolešno čuvstvo odrekanja in bodo izkušali tekMOVATI s šolo, da napravijo iz otroka dobrega človeka. Posebno v eni točki naj si bodo starši na jasnem, posebno matere, katerih ljubezen do otrok je navadno zelo slepa: nikoli ne morejo starši (posebno matere), v svoji ljubezni do otroka njegovih lastnosti in talentov presoditi tako trezno in objektivno kakor tuje, a raditega še ne sovražne, ampak dobrohotne učiteljske osebe. Seveda tiste ljubezni in prizanesljivosti tujec z otrokom ne bo imel kakor starši, a tista ljubezen in prizanesljivost sta prav dostikrat slepi za čisto očitivne otrokove napake.

Pametni starši bodo premagali tisto ljubosumnost do šole, saj šola razširja otroku obzorje in pomeni zanj duševno hrano in rast. Poprej instinktivna ljubezen do doma in staršev pa se bo po vplivih šole še povečala, kajti otrok, ki bo začel zdaj bolj kritično misliti, bo videl, da je dom dobrih in razumnih staršev oni varni in topli pristan, kjer najde vedno zavetje v trdih bojih življenja. Res je prva trda življenska izkušnja za dete, ko izkusi v šoli, da ni povsod onega gorkega solnca ljubezni, ki ga je ogrevalo doma. Otrok pa se radi tega ne bo odtujil domu, ampak se ga oklenil še z večjo ljubeznijo.

Posebno se boje starši vplivov od slabih tovarišev v šoli. Tovariše v igri je dete imelo tudi že poprej, ki so jih seveda starši ložje kontrolirali. Zavednega zapeljevanja v tej zgodnji mladosti, ko gredo otroci prvič v šolo, pač ne bo; pač pa več nezavednega od kakega otroka, ki ni pokvarjen, ki pa prinaša iz svoje, morda nezdrave okolice misli in nazore, ki niso moralno dobri. Otrok se na ta način »duševno inficira«, okuži. Lahko je staršem, držati dete proč od slabe tovaršije, težko pa je zabraniti tako počasno duševno infiltracijo. Tu je le eno zdravilo, in je danes po pravici vladajoče v vzgoji, tesna in vedna duševna skupnost in zaupljivost med starši in otroci. Kjer so starši pravi tovariši svojih otrok, tam bodo kaj brž opazili, če se morda kaj kali na dnu otrokove duše. Čim preje opazijo slab vpliv, tem

Zahtevajte Molinsko žitno in sladno kavo!

prej ga lahko odvrnejo. Zato naj starši nikdar iz komoditete ali pa iz tihe resignacije ne prepuste vse vzgoje šoli. Oni prvi lahko opazijo, če se kaj slabega budi v otroku in zamore slabo nagnenje še v kali.

Naloga staršev ni, ko stopi otrok v šolo, nič manjša. Nasprotno, čuvati morajo še bolj pazno nad malo dušico, da je ne pokvari svet.

Zanimiva obravnava.

Dne 6. septembra se je vršila pred okrajnim sodiščem na Brdu prav zanimiva obravnava. Toženec je bil neki Černelič, agent znane nemške firme Heinrich Franck Söhne, ki ima tovarne v Lincu in Zagrebu in ki je tudi lastnica tovarne Frank in komp. v Lobciah na Češkem. Ta agent je namreč v začetku meseca junija hodil okoli in na nečuvven način agitiral proti naši domači Kolinski tovarni. Posebno v Moravčah in okolici ga je bilo dosti videti. V vsako hišo je šel nepovabljeni vsiljivec in povsod je vprašal, kakšno kavno primes kupujejo. Po večini so mu seveda gospodinje odgovorile, da Kolinsko. Tu ga pa kar ni bilo mogoče odpraviti. Začel je čez Kolinsko na vse mogoče načine zabavljati, govoril je, da ni zanič, da je Franckova mnogo boljša itd. Celó tako daleč je šel, da je kar trdil, da je Franckova tudi slovenska, oziroma slovanska, kar je seveda gola neresnica, ker je edino slovansko podjetje te vrste na celem našem jugu samo Kolinska tovarna za kavne primesi v Ljubljani. Kolinska tovarna seveda takih lažnjivih in obrekovalnih govoric ni mogla mirno prenašati in je Černeliča tožila. Ko pa je mož videl, da mu voda teče v grlo, je postal kar ponižen in je podpisal — da bi ga ne zadela kazen — izjavo, ki so jo prinesli slovenski časopisi, in v kateri Černelič obžaluje svoje zabavljanje proti Kolinski kavni primesi in svoje neresnične trditve o nji — da ni za nič itd. — preklicuje. Zavezal se je tudi plačati vse sodne stroške.

Slovenskim gospodinjam priporočamo, naj kupujejo samo Kolinsko kavno primes in naj nikar ne verjamejo tistim, ki pravijo, da Kolinska kavna primes ni dobra. Kajti povsod pripoznano dejstvo je, da je Kolinska kavna primes najboljša in pristno domače blago.

Zahtevajte Kolinsko cikorijo!

Našim malčkom

Petelinček in putka na izletu.

(Iz knjige »Z pohádky do pohádky«, zal. J. R. Vilimek, Praga.)

Pesen je bila. Kmetje so obirali z dreves zrelo sadje, s polj so odpeljavali zadnje pridelke, po strniščih in lokah so se pasle čede živine. Pastirji so si kurili ognje in si pri njih pekli, kar so kje dobili: krompir, ki je pozabljen ležal na njivi, repo, ki je med potjo padla s prenapoljenega voza na cesto, jabolka, ki so jih pobrali pod drevjem in druge take slaščice.

Nedaleč od vasi ob robu gozda je stal med nekoliko bukvami mogočen oreh, ki je imel vsako leto mnogo sladkih orehov, katerih pa njegov lastnik ni nikoli obral, dobro vedoč, da se ne bodo brez haska izgubili. Ta rob gozda, posut z žirom in orehi, je bil pravi raj pastirjev in druge vaške mladine, ki se je tam shajala še z drugimi jedeži, posebno vevericami.

Na tisto stran je nekega lepega jutra nameril pernat parček: petelinček s svojo zvesto in udano družico putko. Dogovorila sta se, da napravita izlet tjakaj in se do sitega najesta žira in orehov, katere sta slišala od otrok tako hvaliti, predno ne pobere vsega ta nenasitna mladina.

Ni jima bilo žal tega izleta. Našla sta mnogo orehov in žira, toda raje sta vendar imela mastne črvičke, ki sta si jih na obronku gozda izkopavala in ki so se jima zdeli okusnejši, nego orehi in žir. Krasnejše je bilo tam, nego na dvorišču, in nič se jima ni ljubilo domu, ostala sta torej tam do večera. Šele ko se je solnce nagibalo proti večeru, sta se podala proti domu.

Tu pa se je putki pripetila nezgoda. Morda je preveč jedla, ali pa jo je utrudila dolga pot, kratko malo — ni ji bilo dobro. Vzdihovala je in tarnala in nazadnje je ostala sredi ceste in ni mogla več naprej. Petelinček pa je bil pameten ptič in ni hodil daleč po dober svet. Če putka ne more hoditi, se bo pa peljala, in za voz ni bilo treba preveč skrbeti. Dobro si je zapomnil, da je nedaleč od oreha majhno otroško gospodarstvo, ki ima vse, kar spada k pošteni hiši. Otroci si tam niso samo postavili hiše, skednja, kozolca in hlev, ampak so si napravili tudi polje in oskrbeli za to potrebna orodja. Njih domačija je bila njih ponos in veselje.

Tja je tekel petelinček, da bi si izposodil voz, toda nikogar ni bilo doma. Vsi otroci so bili zbrani na pašniku okoli ognja, kjer se je ravno vršila krompirjeva pojedina. Petelinček je šel torej sam na dvorišče in je izbral voz, ki je bil napravljen iz orehove lupine in se mu je zdel najpripravnejši za vožnjo po klancu. Položil je nanj bolno putko, ali naenkrat se je popraskal za ušesom. Voz je sicer preskrbel, toda na konja je — pozabil. Kje vzeti konja. Putka ga je predramila iz tega važnega razmišljanja rekoč:

»Pojdimo no vendar! Meni je vedno huje, rada bi že bila doma!«

»Menda vendar ne misliš,« se je jezil petelinček, »da te bom kar sam vozil! Za voznika bi že še bil, da bi se pa sam vpregel, tega pa že ne!«

Četudi se je petelinčku putka zelo smilila, vendar bi se ne bil tako globoko ponižal, da bi vlekel voz — on gospod celega dvorišča. Kako bi se mu smejali drugi! Ne, za ves svet ne! Naenkrat mu je šinilo v glavo nekaj pametnega.

»Že vem, kako napraviva,« je vesel vzkliknil. »Oba sedeva, in videla boš, kako bova po klancu drčala!« Putka je vedno petelinčku vsako besedo verjela, mislila je, da ni nihče modrejši nego on. Sedla je torej na voz poleg njega, in hrrr! — že je kar samo drdralo naprej, kakor železnica. Toda gorje! Naenkrat jima je prišel na pot velik kamen, voz se je vanj zaletel, prekucnil se je in petelinček in putka sta padla na cesto. Zdaj so se vsi trije trkljali dol po klancu prav do ravnine, kjer so se šele ustavili. Petelinček je brž vstal, ni se dosti potolkel, zato pa je bila uboga putka vsa opraskana in pobita; še geniti se ni mogla. Petelinčka je bilo v začetku zelo sram, niti pogledati si ni upal putke. Kmalu pa se je ojunačil in dejal na svoj zapovedovalni način: »Moja krivda ni, če smo se prevrnili, ampak krivda kmetov. Ko bi bili napravili po klancu boljšo cesto, bi se bila midva gotovo prav lepo pripeljala dol.«

Putka je spet pripoznala, da je res to, in njegov ugled se ni pri nji prav nič zmanjšal. Zdaj je spet začelo posvetovanje, kako priti na dvorišče, kajti da bi mogla putka iti peš, na to še misliti ni bilo. Med tem pa ko sta se oba posvetovala, in je petelinček popravljaj polomljeni voz, se jima je bližala z resnim korakom prijateljica raca, ki ju je med vso perutnino imela najraje in jima je šla naproti, ker ju ni mogla doma pričakati. Zelo se ji je že po obeh tožilo.

Ko je videla putko vso bolno in potolčeno, se je kar sama ponudila, da jo popelje domu. Petelinček jo je takoj vpregel, sam

je pa ponosno skočil na voz spredaj in je delal voznika. Raca je stopila počasi in preudarno, da bi se putki spet kaj ne zgodilo, toda petelinčku to ni bilo po volji. Želel je, da bi dirjala in ji je neprestano klical zapovedujoče: »hi — hi« — kar je bilo slišati po celi vasi. Raca pa se za to ni dosti brigala in se je kregala, da ji ni z izleta ničesar prinesel. Petelinček je obljubil, da v prihodnje to gotovo stori.

Srečno in brez drugih nezgod so prišli na dvorišče, kjer jih je pričakovala ostala perutnina, radovedna, kako je bilo na izletu. Petelinček je komaj odgovarjal, toliko je bilo z vseh strani vprašanj. Putka se je kmalu pozdravila in je vsakemu pripovedovala o dobroti race, vedno je ponavljala: »Ko-ko-ko-ko-dak, kaj naj ti za to dam!« Raca pa je vedno opominjala petelinčka, da ne sme pozabiti na svojo obljubo, ko pojde vrnit voz, in ji mora kaj prinesiti seboj. In gos je pritrjevala: »Seveda, seveda!«

GOSPODINJSTVO

Ako čebela piči, ne smemo nikoli želá, ki ostane v koži, prijeti z dvema prstoma, ko ga hočemo izvleči. Najboljše je, da ga izpraskamo z nohtom. Na želu namreč visi mehurček s strupom, ki povzroča potem otekline in ki se takoj izlije v rano, če želo primemo z dvema prstoma in ga na ta način iztisnemo.

Proti mokroti zavarujemo obuvalo, če namažemo podplate prav močno z ricinovim oljem. Najbolje je, če to storimo takoj, ko je obuvalo še čisto novo.

Plesnobo na čevljih odpravimo, ako čevlje dobro okrtavimo in potem namažemo z glicerinom ali pa s terpentinovim oljem, usnje postane spet voljno in mehko.

Kako čistimo krtače? Nekaj časa lahko čistimo krtače kar s časniškim papirjem, ki ga zmečkamo in ž njim odrgnemo prah s ščetin. Sém pa tja je pa treba krtačo tudi z vodo osnažiti. Krtače za obleko čistimo tako-le: V precej plitvo skledo nalijemo vode in salmijakovca, in sicer vsakega polovico, in postavimo krtačo na ščetine notri. Pri tem je treba paziti na to, da se tekočina ne dotika lesá. Po dveh urah vzamemo krtačo jo dobro operemo s čisto vodo in posušimo. — Če jo pa čistimo z milom in vodo, jo moramo zelo hitro oprati. Ko jo oplaknemo s čisto vodo, iztresemo mokroto, kolikor mogoče, odrgnemo hrbet s suho cunjjo in postavimo krtačo po konci, da se posuši. Tla pri lesu ne smemo preveč zmočiti, ker potem rade ščetine popuste in izpadejo. — Krtače za lasé, ki so mastne od lás, ne peremo z milom, ampak s sodo ali pa s cesarskim boraksom. Najbolje je, da imamo za obleko dve krtači, eno fino in drugo grobo, s katero krtačimo blatne robove damskih kril in moških hlač. —

Zarjavele likalnike dobro umijemo in suhe namažemo z voskom. Čez 2–3 ure posipljemo likalnik s kuhinjsko soljo, izdrgnemo in obrišemo

z mehkim blagom. Nato pustimo likalnik stati v hudi vročini, da vosek izhlapi, nato še enkrat dobro obrišemo. Likalniki bodo izgledali kakor novi.

Negovanje las. Kako negujemo najbolje lasé? V prvi vrsti s tem, da ohranimo kožo na glavi in lasé vedno čiste. Zato je neizogibno potrebno, da večkrat, vsaj enkrat na teden, kožo na glavi operemo. Ako niso lasje posebno gosti in dolgi, je najbolje, če tudi té operemo ob enem. Pri zelo polnih in dolgih laséh je stvar bolj neprijetna, zato jih ne peremo radi vsak teden. V takem slučaju pa nikar ne pozabimo večkrat kožo na glavi lahko drgniti s kako osvežujočo vodo za lasé, (zadostuje destilirana voda, kamor primešamo nekoliko francoskega žganja). Lasé moramo vsak dan temeljito okrtáčiti s krtačo za lasé; s tem odstranimo z njih ves prah in jim damo lep lesk, lasje izgledajo po krtačenju tudi bolj polni. — Kadar lasé umivamo, je zelo važno, da jih potem skrbno in hitro posušimo. Najboljše to napravi vroč zrak, kakor to delajo brivci, ki imajo pripravo za pranje in sušenje las. Doma seveda take priprave navadno nimamo. Če si torej peremo lasé sami doma, si jih najbolje osušimo, ako jih nalahko drgnemo z mehkiimi, event. segretimi brisalkami, potem pa, ko je največja mokrota že obrisana, če jih rahljamo. Nikdar pa ne smemo kože na glavi preveč močno drgniti. Ko so lasjé še vlažni, jih skrtačimo, da so gladki in jim damo navadno lego. Mokre lasé veliko lažje razpletemo in spravimo v red, kakor pa potem suhe; najboljše je, da lasé posušimo v njim navadni legi, če ne se zelo jezimo pri friziranju upornih suhih las. Blondine lahko perejo lasé v kamiličnem čaju, ki mu pridenejo eno žlico salmijakovca. Salmijakovca je sploh zelo priporočljiv za pranje las. Kdor ima zelo mastne lasé, naj pridene malo t. zv. cesarskega boraksa ali pa kako drugo sredstvo za pranje las, sicer je pa dobra navadna gorka voda. Da pa ohranimo kožo na glavi svežo in krepko, da rastejo na njej vedno novi lasjé, jo moramo večkrat masirati. To storimo tako, da damo palcu trdno oporo in kožo na glavi s prsti premikamo (zgubamo) proti temenu in jo spet pustimo, da se napne, pri tem pa seveda pazimo na lasé, da jih ne trgamo. Kakega splošnega sredstva proti izpadanju las ni, kajti to je bolezen, ki ima lahko najrazličnejše vzroke. Če je stvar huda, je najbolje, da povprašamo zdravnika. Vsa najrazličnejša sredstva gledajo na to, da kožo na glavi čistijo in jo krepé. Le na čisti koži bodo rastle lasjé.

Kako napravimo «sadno maslo»? V krajih, kjer znajo razumno izrabiti sadje, je «sadno maslo» (Obstbutter) zelo na dobrem glasu. Prvič je zelo zdravo, drugič pa gospodinja ž njim mnogo prihrani v gospodinjstvu. Resnično, ta «sadni med», kakor ga tudi imenujejo, se dá uporabljati na najrazličnejše načine. Predvsem je izvrstno nadomestilo mlečnega surovega masla, če ga namažemo na kruh; otroci ga nad vse radi jedo. Dalje ga uporablja gospodinja za napolnitev krofov, palačink, omelet i. p. Kjer ga izdelujejo v velikem, rabijo za to sveže iztisnjeni jabolčni, hruševi ali vinski mošt. Zato mnoge gospodinjé, ki nimajo stiskalnice, mislijo, da si ga ne morejo pripraviti same. Toda tudi brez stiskalnice si ga lahko pripravi vsaka sama doma. Vzamemo poljubno množino jabolk, najboljše polovico kisle, polovico pa sladke vrste. Dve tretjini pripravimo najprej, ostalo tretjino pa pustimo za enkrat, da še počaka. Ti dve tretjini jabolk olupimo in razrežemo in odstranimo semensko sredino. Nato polijemo krhle v kotlu z malo vode in kuhamo toliko časa, da se čisto razkuhajo. Dobro je, če jih mešamo, potem se razpuste bolj hitro. Nato pretisnemo to goščo skozi platno in do-

bimo na ta način sok, ki je za naše namene enakovreden onemu sadnemu moštu. Ta sadni sok moramo zdaj vkuhati na polovico. Da se ne prismoči, je najbolje, če ga kuhamo v »vodni kopeli« t. j. lonec s sokom denemo v kotel, v katerem vre voda. Ta čas olupimo, razrežemo in izrežemo še ostalo tretjino jabolk, ki smo jo bili pustili na strani, in jo vkuhamo v gost purée. Olupkov in izrezane sredine ne smemo vreči proč, ker tam je veliko več dobrega vonja in okusa, kakor v vsem sadnem mesu; polijemo jih z malo vode in tudi kuhamo kratek čas. Tudi ta sok od lupin pretisnemo skozi platno in prilijemo onemu soku iz $\frac{2}{3}$ jabolk, ki se je tačas že vkuhal na polovico. Zdaj nazadnje pa pridenemo še oni purée iz $\frac{1}{3}$ jabolk in kuhamo vse toliko časa v oni vodni kopeli, da postane iz tega zelo gosta gošča. Zdaj je sadno maslo (sadni med) gotovo. Denemo ga v lončke in steklene posode, ki jih dobro zapremo. Če ga imamo spravljenega na hladnem prostoru, se drži 1–2 leti. — Praktično je to, da ne rabimo nič drugega sladkorja. — Istotako ga lahko napravimo iz grozdja, hrušk in češpelj. Najboljše pa je iz jabolk.

Bele usnjene rokavice se snažijo zelo dobro in lahko z dobrim navadnim milom. Rokavice natakni na roko. Potem vzemi čisto, platneno cunjo in jo drgni po milu, ki mora biti skoro čisto suho. Če je presuho, ga za trenutek pomoči v vodo. S cunjo, ki si jo drgnila po milu, odrgni rokavice, in madeži bodo izginili. Na ta način se snažijo lahko tudi beli usnjati čevljički, le da jih je treba prej nabasati s papirjem ali pod, da ne izgube oblike.

V **škatljicah** Kolinske kavne primesi gospodinje gotovo opažajo listke z napisom: Vsak, kot nam pošilja te izkaznice, bo prejemal zastonj »Slovensko Gospodinjo«. Slovenske gospodinje, pošiljajte nam torej te listke, ki dokazujejo da ste odjemalke naše domače in izvrstne Kolinske kavne primesi, in dobivale boste popolnoma zastonj vsak mesec »Slovensko Gospodinjo« v kateri boste brale marsikaj zabavnega in poučnega!

10.000 metrov ostankov!

Vsled zadnje velike povodnji, ki je poplavlila tudi mojo tovarniško zalogo blaga, sem prisiljen cele kose zrezati na ostanke in jih prodajati 50% pod ceno. To so: kanafasi, oksfordi, bele tkanine, cefiri, flanele, raznovrstne višnjeve tiskanine za obleke in predpasnike, barhanti itd. itd.

Po vodi nastale male, komaj vidne madeže je lahko odpraviti.

Razpošiljam 1 zavitek 5 kg za K 18.— po povzetju. Če se naroči 2 zavitka, pošljem franko.

Ant. Maršik, mehan. tkalnica za raznobarvno blago,
Giesshübel p. Neustadt n. M., Češko.

Višjega štab. zdravnika in fizika dr. Schmidu znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhosto, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in nagluhost, tudi ako je že zastarano.

Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu.

≡ Špedicija in komisija ≡

„BALKAN“

Podružnica: Ljubljana, Dunaj. cesta 33
v „Prvem ljubljanskem javnem skladišču“.

Centrala v Trstu.

== Prevažanje blaga in pohišta. ==

Selitve s patent. selitvenimi vozovi

Skladišče. na vse strani. Zacarinanje.

Zmerne cene! Točno in solidno!

**Cvetlični salon
in trgovina s semeni**

Viktor Korsika

Ljubljana Kongresni trg štev. 3

Izdelovanje šopkov in vencev s trakovi in napisom po najnovejši obliki in nizki cen.

Največja zaloga umetnih in svežih rastlin, palm in cvetic.

Strokovno urejena trgovina različnih pristnih in dobro kaljivih, poljskih, zelenjadnih in cvetličnih semen.

Trgovina s steklom

M. TUŠEK

LJUBLJANA Stari trg 28

Priporoča svojo veliko zalogo
**steklenine, porcelana
svetilk in podob**

po najnižjih cenah

Izvršuje točno in solidno vsa v to stroko
spadajoča dela.

Tovarna pohištva

J. J. NAGLAS

Zaloga in pisarna: **LJUBLJANA** Tovarna s stroji:
Turjaški trg šte. 7 — Trnovski pristan 8-10

Založena leta 1848

**Zaloga priprostega in najfinejega lesenega
in oblazinjenega pohištva,**

zrcal, strgarskega in pozlatarskega blaga, pohištvene robe, zaves,
odej, preprog, zastiral na valjcih, polknov (šaluzij).

Otroški vozički, železna in vrtna oprava

Edina

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek